

Put kojim se ređe ide

Sve i da prethodna 2014. nije bila godišnjica smrti Alekse Šantića, pamti-mo da u srpskoj lirici, i ranije i danas, nije bilo pesnika koji neposrednije, jednostavnije i toplije iskazuje svoja osećanja. U svojoj intimnoj lirici, Šantić biva vazda između ličnih i zajedničkih osećanja, ljubavi i rodoljublja, ljubavnih ideala i patnji naroda. Setimo se Šantićevog pesničkog opusa: od ljubavnih, rodoljubivih, socijalnih, do opisnih i meditativnih pesama... Iz tog *navrelog izvora* stiže nam i „Zbornik poezije stopama Alekse Šantića“, (izdavač *Kreativna radionica Balkan*, 2015.) Šta reći?

Bez obzira na sve moguće interpretacije savremenih pesničkih ostvarenja prispelih i objavljenih u pomenutom Zborniku, treba da se podsetimo iskaza jednog francuskog estetičara filozofije „da se od pesnika danas ne traži originalnost ideja, nego originalnost osećanja“. Dvostrukost čina koji uključuje čitaočevu svest i pesničko delo nameće kritičaru da se ne upušta niti da uskraćuje svojom kritikom čitaočev *doživljaj poezije*.

Ovo naglašavam jer je između početka 20. veka i sadašnjeg trenutka veliki vremenski zjap. Najzad, svaki čitalac ove knjige može, ako želi, sam da zaključi o analogiji (ako iole postoji, a treba li i da je bude?) sa Šantićevim pesmama nastalim u davnom, pretehnološkom dobu. No, pođimo redom.

Kada je skladao svoj „Zbornik poezije stopama Alekse Šantića“, (*Kreativna radionica Balkan*, 2015.), izdavač je u njega uključio baš poveliki broj pesama pristiglih na ranije raspisani konkurs širom balkanskog regiona. Odgovor iz savremene pesničke perspektive je tu, pred nama. Što je otvorilo mogućnost širokog tematskog dijapazona pristiglih pesničkih postignuća.

Prvo čitanje ovih pesama ukazuje na naglašenu „izmešanost“ poetskih stilova; ima tu poetskih impresija (na Šantićeve motive), refleksija u večnim istinama, u nekim pesmama i uočljive stilske elegancije... U potrazi za smislom ovakvog, nazovimo ga modernim imenom, *projekta*, pitanje na koja treba odgovoriti je: može li se *duševnost* Šantićeve poezije ponikle na razmeđu vekova, danas uobličiti u višeglasni odjek neposredne lirske

emocije na onu Šantićevu? Mogu li (i treba li?) da iz takvog spoja „izraste“ *nostalgija* i *melanholija* za nekim prošlim vremenima? I to, danas?

Dopustite da u sopstvenom *doživljavanju* i otkrivanju savremenog pesničkog dela, u pomenutom „Zborniku poezije stopama Alekse Šantića“ otkrijem čitaocu: da, pisana reč ne poznaje granice; ona ih spaja i ovim Zbornikom dokazuje. Iako svesna da neću reći ništa novo, smatram nužnim, ako ništa drugo, da izdvojim poetska ostvarenja, kako već osvedočenih pesničkih ostvarenja, tako i onih u začetku, objavljenih u ovom Zborniku. Pa, pođimo nekim slučajnim odabirom: tu su poistvećenja sa Šantićevom ljubavnom lirikom: „Ti i ja kao Aleksa i Emina“, „Čemu ta ljubav?“, „Majka“, „Tren“, „Bila sam tvoja“, „Kome ljubav dati“, „Stopama Alekse Šantića“, „Šta je ljubav?“ i dr...

I one, doduše u manjem obimu, posvećene (inspirisane), pesničkim opusom Šantićeve socijalne lirike: bravurozna pesma-poema „Odoše svi naši vlakovi“, „Unutrašnje moje borbe neprestane“, „S one strane bare“, „Balkanika“, „Odlazak“, „Duh našeg vremena“ i dr... Ima tu i rodoljubivih, I to u manjem obimu: „Sinoljubiva“, „Volim moju Srbiju“, „Na zgarištu mog detinjstva“, i dr...

Ono što izdvaja ovu knjigu, od ostalih te vrste (ima li ih uopšte?), jeste želja izdavača da uvrsti pesnička ostvarenja širom balkanskog regiona. Nije bilo lako odabrati i pronaći preko dve stotine kvalitetnih autora. A priznajte, niti ni kritičaru ove knjige u čitanju i odabiru ove poezije! Jer u doba kad se književna kritika polako pretvara u hobi, u odnosu pesnika i kritičara, pesnik je bogomdani odabranik koji tvori poeziju i piše je. A kritičar? On treba da dešifruje pesničko delo *po sebi*, to jest da traga za različitim vrstama jedinstva u okviru dela posvećenog (ovom prilikom) velikanu poezije, Aleksi Šantiću! Što priznaćete, ni ovom kritičaru beše nimalo lak zadatak.

Mirjana Marinšek Nikolić
književnica i književna kritičarka